

ترجمه‌های ۹۰ ساله از نمایشنامه شکسپیر

ترجمه‌ای قدیمی از این نمایشنامه به قلم ابوالقاسم خان ناصرالملک، راجل برجسته دوران قاجار که مناصب مهمی همچون نیابت سلطنت و وزارت داشته منتشر شده است. وی بیش از صد و پنجاه سال پیش در همدان به دنیا آمده و نخستین ایرانی است که در دانشگاه آکسفورد به تحصیل پرداخته است و فردی فاضل و فرهیخته و مسلط به چندین زبان بوده است. او نمایشنامه *اتللو* را نیز ترجمه کرده که نخستین بار در فرانسه و سپس در ایران منتشر شده است. ترجمه او از *تاجر ونیزی* نخستین بار است که منتشر می‌شود. در برابر هر

صفحه از ترجمه، متن انگلیسی نمایشنامه درج شده است. همچنین نقاشیهای آبرنگ فاطمه علاء دختر وی زینت بخش صفحات ترجمه پدرش شده است. پرتره‌ای از ناصرالملک اثر کمال‌الملک نیز در آغاز کتاب آورده شده است.

ف.ا

داستان شورانگیز بازرگان ونیدیکی (تاجر ونیزی). ویلیم شکسپیر. ترجمه ابوالقاسم خان ناصرالملک. به کوشش فریدون علاء. تهران: نیلوفر، ۱۳۸۷. ۳۰۴ ص. مصور (رنگی). ۶۵۰۰۰ ریال.

بر سر هم ۳۸ نمایشنامه به شکسپیر منسوب است و عقیده رایج این است که بعضی از آنها تماماً به قلم او نیست و یا با همکاری دیگران فراهم شده است. شکسپیر بزرگترین نمایشنامه‌نویس ادبیات انگلیسی است. نخستین چاپ

ویراسته و پاکیزه از آثار او در ۱۷۰۹ انتشار یافت؛ یعنی کمی کمتر از یکصد سال پس از درگذشت او.

شکسپیر نمایشنامه تاجر ونیزی را در اواخر سده شانزدهم نوشت و به عقیده صاحب‌نظران این اثر حاصل دوران پختگی او و یکی از بهترین کمدی‌های اوست. به ویژه شخصیت شایلوک از چنان قدرتی برخوردار است که باعث شده بسیاری از بازیگران بزرگ تئاتر جهان در تمام دوران‌ها خواهان ایفای نقش او شوند. شکسپیر با قدرت و زبردستی، دسیسه‌ها و پیچ و خم‌ها را چنان ترتیب داده که در پیوستگی نمایش کمترین اختلالی پدید نیامده و رشته اصلی از هم گسسته نشده است. خلاصه این نمایشنامه اثری است در حد اعلای خصوصیت‌های نمایشی شکسپیر. او در نگارش این نمایشنامه از آثار متعددی استفاده کرده است. مرحوم مجتبی مینوی مقاله مفصلی دارد با عنوان «نمایش و قصه تاجر ونیزی» در نزدیک به ۹۰ صفحه که در کتاب *پانزده گفتار* درج شده است. بحث اصلی این مقاله پیرامون منشاء و منابع این نمایشنامه است. تاجر ونیزی نخستین بار در سال ۱۶۰۰ در قطع کوچک منتشر شده است. از جمله مضمون‌های اصلی نمایشنامه که شهرتی جهانی یافته، داستان قرض دادن یک یهودی به نام شایلوک به یک مسیحی است با این قرار که اگر فرد مسیحی به موقع قرض‌اش را نپرداخت شایلوک می‌تواند یک پوند از گوشت تن او را ببرد. لطفعلی صورتگر استاد فقید در کتاب *تاریخ ادبیات انگلیس*، تاجر ونیزی را «نیمی خنده‌انگیز و نیمی غم‌انگیز» قلمداد کرده است.

ترجمه این نمایشنامه در سال ۱۳۵۰ به قلم علاء‌الدین بازارگادی توسط بنگاه ترجمه و نشر کتاب منتشر شد. به تازگی

چهارکتاب

از مجموعه «گفتارهای فلسفی» منتشر می‌کند:

ناکجا آباد و خشونت

گفتارها و گفت‌وگوهایی از: کارل پوپر

به انتخاب و ترجمه

خسرو ناقد و رحمان افشاری